

Anatomia humana

COSES QUE CANVIEN, COSES QUE NO CANVIEN

Jorge Bello

Sant Joan és a tocar, i un amic menorquí va fer-me a mans un llibre que és un document valuós per veure que algunes coses, sort que canvien, i que d'altres, sort que continuen igual.

El meu amic és Josep Portella Lluich, menorquí de Ciutadella, que estima s'illa amb tot el cor, però fa temps que viu a Barcelona per motius de família. És un bon amic, gran persona, inquieta per saber què passa i per què, i amb ganes de col·laborar-hi.

Va deixar-me en préstec aquest llibre important, «Retorno a Menorca. Nuevos ensayos menorquines», escrit en castellà per Francisco de Castells en 1964, i publicat a Madrid en 1968 per Editora Nacional.

♦ HI HA UN PRÒLEG d'Andrés Casanovas (llavors representant a Menorca del Ministeri d'Informació i Turisme), i una carta-epíleg escrita per Sebastià Sánchez Juan, premi Ciutat de Barcelona de poesia en català.

He llegit aquest llibre amb delectació. Vaig gaudir d'això que s'hi explica, que és la Menorca retrobada amb el cor, amics i paisatges retrobats, olors i sabors retrobats, paraules, imatges, to-

He llegit aquest llibre amb delectació. Vaig gaudir d'això que s'hi explica, que és la Menorca retrobada amb el cor, amics i paisatges, sabors...

tes aquelles coses.

Al pròleg, Casanovas diu que volien «la aventura de iniciar la publicació de unas obras orientadas a exaltar a Menorca, bien fuera por sus escritores, ya por aquéllos que, sin haber nacido en la isla, la centraron como tema de inspiración».

Afegeix que «Nos preocupaba el mandato de olvido, el alejamiento injusto de que era objeto, mucho antes de que a alguien se le ocurriera llamarla la olvidada, la desconocida».

El llibre és una passejada per Menorca. En primera persona, Francisco de

Castells explica que va haver de deixar Menorca quan era tinent, amb 21 anys, a causa de «las alternativas que desde 1934 me tocó vivir como español y como hombre». I torna a «el Mahón que yo abandoné en noviembre de 1934 y a donde hoy he retornado».

♦ TORNA TRENTA ANYS després per retrobar-se amb la seva illa estimada, els seus paisatges i els seus amics. Però només és una visita, prest se'n torna, a Barcelona, encara que amb el cor encogit, i llavors escriu aquest llibre senzill, tan grat de llegir.

No era el primer llibre que escrivia per tal de promoure els bons sentiments que brollen de Menorca, i el llibre és tot un convit per fer-hi un tomb.

Un detall em crida l'atenció, i el puc entendre en recordar que el llibre és escrit en 1964. Aquest detall, que no és un detall menor, és la forma en què es refereix a la dona menorquina.

Explicant que visita un amic a Maó,

posa en boca de l'amic aquesta definició de la gent de Menorca: «Las gentes son honradas y acogedoras; las mujeres, atractivas y fieles.»

Són ben poques les referències del llibre a la dona menorquina, i totes amaguen un punt masclista, gairebé un oferiment, una idea d'incloure la dona menorquina dins dels atractius turístics.

Però es queixa d'un problema que llavors era incipient, però que ho veu prou clar, i que defineix com «turistización».

Quan als homes de Ciutadella: «Sus hombres más representativos se han abierto, según el signo de los tiempos, a los deberes que socialmente y por su primogenitura les incumben».

El llibre inclou diverses fotografies del paisatge menorquí urbà i portuari, i una foto curiosa en què es veu una dona que pren el sol sobre unes roques, amb banyador de dues peces ben posades, i mira la càmera, i es protegeix amb actitud pudorosa.

No diu qui és, ni si ha donat permís per a la foto. Trobo que tot plegat és el model d'una altra època. El peu de foto diu «... sirena baleàrica», amb punts suspensius inicials, i això sembla indicar que hi ha hagut quelcom d'anterior que, tot i que pensat, tot i que imaginat, tot i que desitjat, no es diu.

L'objectiu del llibre és promoure Menorca, i aquest objectiu queda ben assolit. Gràcies, estimat amic Portella, gràcies senyor Castells, gràcies Menorca.

Es racó d'en Cambreta

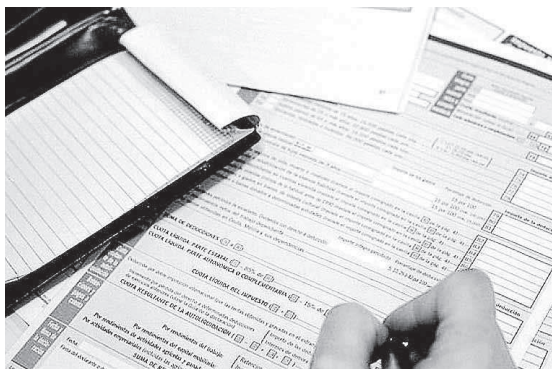
JO TAMBÉ

Gustau Juan Benejam

Record que, quan era un berganell, a una revista cristiana francesa *progre* hi vaig trobar un acudit gràfic que hem va cridar l'atenció; açò devia ésser a finals dels anys seixanta del segle passat. L'acudit representava una gran manifestació obrera de protesta, de les d'aquell temps; l'encapçalaven grans pancartes amb tópics eslògans com «demanam justícia», o «contra l'explotació dels treballadors», ..., seguides d'una gernació de gent; un tros enfora, endarrerit, hi anava un homenet petit, que volia fer les passes molt grosses amb les seues cametes curtes, però que no aconseguia agafar la resta de la manifestació; duia una pancarta petitona que deia: *moi aussi*, jo també.

♦ NO FA MASSA DIES, passejant per l'immens bosc de la premsa virtual em vaig topar amb una noticieta, que em va fer recordar l'acudit que acab d'explicar.

A vegades són les pròpies administracions les que posen els mitjans per tal que no es paguin els impostos que toquen i on toquen

El titular de la notícia deia: «252 vehicles per habitant; petits pobles convertits en 'paradisos fiscals' de les empreses de lloguer». I explicava com petits municipis aconsegueixen ingressos desproporcionats al seu nombre d'habitants mitjançant rebaixes considerables de

l'impost de circulació, que atreuen empreses de lloguer i rènting de cotxes. Així, a qualque municipi hi arriba a haver registrats fins a més de dos-cents cotxes per habitant. Per aquest concepte -deia la notícia- l'Ajuntament de Madrid hauria perdut més de seixanta-

dos milions d'euros en deu anys. En definitiva, que per mimetisme o per necessitat, els petits, els dèbils, acaben imitant els poderosos, com el *moi aussi*, el jo també, del manifestant menut.

Tot d'una que un lleigix una reportatge així li ve al cap Panamà, la darrera gran sensació dels paradisos fiscals del món -la gran manifestació- i ho compara amb els petits municipis -l'homenet petitó de la pancarta petitona- que donen cobro a aquestes *manganyes* tributàries per tal de sobreviure a l'estretor que el Govern central imposa a la reta de les administracions.

♦ PERÒ, ÉS que entre Panamà i aquests

petits municipis hi ha tota una gamma, que va dels paradisos fiscals *oficials* -Suïssa, Andorra o les Illes Caiman, entre d'altres- passant per l'enginyeria fiscal de Luxemburg i d'Holanda que ofeguen economies més dèbils com a la grega, la portuguesa o la nostra, fins a algunes comunitats autònomes a Espanya. I, per damunt de tot, Estats Units, on estats com Delaware, Dakota del Sud, Nevada i Alaska, convertits en paradisos fiscals interiors, fan innecessari que moltes grans empreses americanes hagin de cercar *refugi* a terres estranyes.

I mentre arreu del món, a tots els països, aquí també, ens prediquen que hem de complir les nostres obligacions fiscals -obligacions amb la comunitat- i en diuen insolidaris als incomplidors, a vegades són les pròpies administracions les que posen els mitjans per tal que no es paguin els impostos que toquen i on toquen. I així davallen els ingressos i s'han de retallar les prestacions als ciutadans.

Som en campanya electoral -de més d'un any ençà- i el president del Govern en funcions i candidat a la reelecció torna a prometre rebaixes d'imposts amb la mà endreta, mentre amb l'esquerra es compromet a retallar d'uns quants de milers de milions d'euros per equilibrar el dèficit públic, que li exigeix la Comissió Europea.

Dia 26 hi torna a haver eleccions: en haver mesurat sabrem què hem fet.